

LDDK priekšlikumi nozaru koplīgumu mehānisma attīstīšanai

Jānis Pumpiņš

LDDK jurists, darba tiesību eksperts

Par ko puses vienojas nozares koplīgumā?

Darba alga un
sociālās garantijas

Darba drošības un
aizsardzības nosacījumi

Izglītība, apmācības,
kvalifikācijas celšana

Darba un atpūtas laika
nosacījumi

Darbinieku iesaiste lēmumu
pieņemšanas procesā

Darba un ģimenes dzīves
saskaņošana

Tipiskā gadījumā ar koplīgumu/ nozaru koplīgumu tiek noteikti
darbinieku tiesisko stāvokli uzlabojoši nosacījumi

Šobrīd Darba likuma 6.pants ierobežo iespējas ar koplīguma slēgšanu atkāpties no Darba likumā noteiktajām normām

DARBALIKUMA 6. PANTA 1. DAĻA:
Nav spēkā darba koplīguma, darba kārtības noteikumu, kā arī darba līguma un darba devēja rīkojumu noteikumi, kas pretēji normatīvajiem aktiem **pasliktina darbinieka tiesisko stāvokli**

Kādas atkāpes ir iespējams noteikt ar koplīgumu?

Summētā darba laika pārskata periods (līdz vienam gadam)
(DL 140.p. (3))

Tiesības ierobežot blakus darbu (DL 91.p.)

Ierobežot atstāt darba vietu darba laikā (DL 145.p. (3))

Ar nozares koplīgumu, kas noslēgta atbilstoši šā likuma 18. panta ceturtajai daļai un paredz būtisku valsts noteiktās minimālās darba algas vai stundas algas likmes paaugstināšanu nozarē vismaz 50 procentu apmērā virs valsts noteiktās minimālās darba algas vai stundas algas likmes, piemaksas apmēru par virsstundu darbu var noteikt mazāku par šā panta pirmajā daļā noteikto, bet ne mazāku kā 50 procentu apmērā no darbiniekam noteiktās stundas algas likmes

Nozares koplīgumu priekšrocības

Nozares
pašregulācija

Sociāli atbildīga
uzņēmējdarbība

Nozares konkurētspēja
(nozare labāk izskatās
darbinieku acīs)

Sociālais miers ar
darbiniekiem uz koplīguma
spēkā laiku (vidēji 1-3 gadi)

Ēnu ekonomikas
mazināšana

Nozares koplīgumu priekšrocības

Darbinieku
aizsardzība

Darbinieku noturīga piesaiste
uzņēmumiem

Iespēja atrunāt
bonusus

Darba algas
caurspīdīgums

Godīga
konkurence

Kāpēc nozaru
koplīgumi nav
plaši izplatīti?

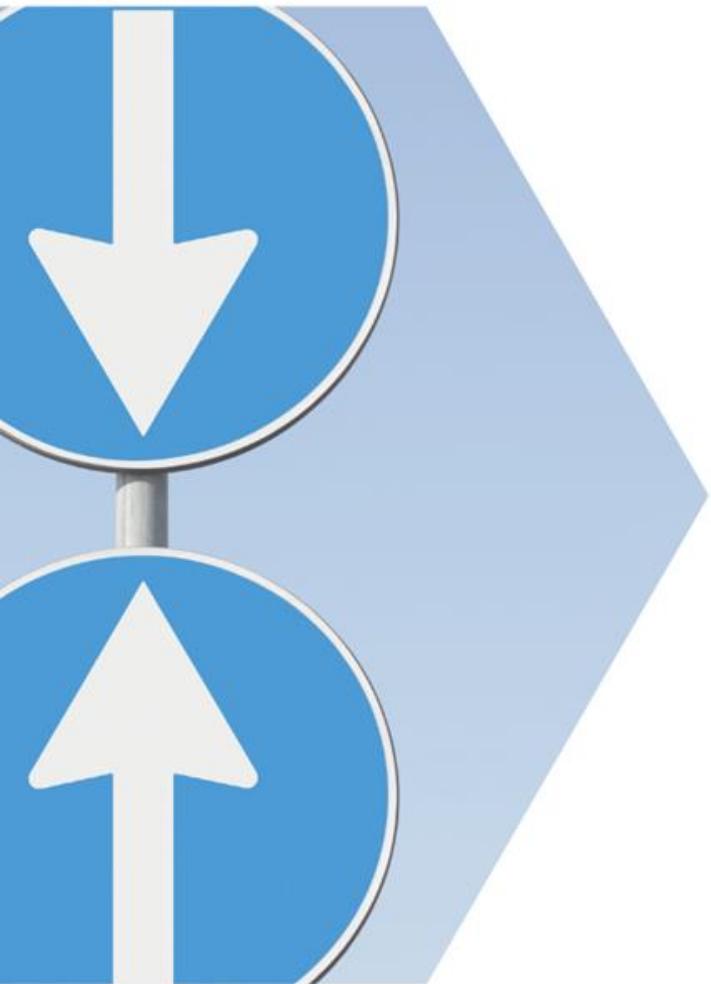
Nozaru koplīguma pusēm nepastāv plašas iespējas un tvērums par kaut ko vienoties atrauti no Darba likuma nosacījumiem

Piemēram, Zviedrijas un Somijas
darba tiesības paredz atkāpes no regulējuma,
ja sociālie partneri par to ir vienojušies
valsts līmeņa koplīgumā

Darba devēju ieteikumi nozaru koplīgumu mehānisma stiprināšanai

1. Nepieciešama jauna stratēģiska virziena radīšana darba tiesību piemērošanā, proti, pusēm vienojoties koplīgumā, **paredzēt iespēju atkāpties no Darba likumā noteiktajām normām**

Darba devēju ieteikumi nozaru koplīgumu mehānisma stiprināšanai

2. Nepieciešams risināt jautājumu par **uzņēmuma un
nozares koplīguma piemērošanu savstarpēju
pretrunu gadījumā**

Tāpat 6.panta regulējumu nepieciešams skatīt kontekstā ar Darba likuma 20.pantu «(2) Darba līgumā darbinieks un darba devējs var atkāpties no darba koplīguma noteikumiem tikai tad, ja attiecīgie darba līguma noteikumi darbiniekam ir labvēlīgāki»

Darba devēju ieteikumi nozaru koplīgumu mehānisma stiprināšanai

3. Ja taktu paredzēts, ka ar koplīgumu var tikt paredzētas atkāpes, tad **papildus varētu vienoties par dažādiem jautājumiem**, kuri sīkāk jau taktu definēti, **izrietot no nozaru vajadzībām, piemēram:**

- atļaut ar koplīgumu noteikt darbiniekam mazāk labvēlīgu darba laiku (maksimālais darba laiks)
- paredzēt iespēju ar koplīgumu noteikt īsāku dienas atpūtas laiku
- koplīgumā var paredzēt īsāku uzteikuma termiņu darbinieka atlaišanas gadījumā
- noteikt garāku pārbaudes laiku jauniem darbiniekiem

A close-up photograph of several silver lion statues arranged in a row. The lions are intricately detailed, with their manes and bodies polished to a mirror finish. They are set against a dark, slightly blurred background of more similar statues.

Paldies!

WWW.LDDK.LV LDDK@LDDK.LV
@DARBADEVEJI

